

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 czerwca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Grzegorz Ślęzak (spr.)
Sędziowie	SSO Dariusz Mizera SSR del. Mariusz Kubiczek
Protokolant	st. sekr. sąd. Anna Owczarska

po rozpoznaniu w dniu 8 czerwca 2015 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa W. K.

przeciwko Towarzystwu (...) S.A. w W.

o zadośćuczynienie, odszkodowanie, rentę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim z dnia 7 stycznia 2015 roku, sygn. akt I C 1297/14

1. z apelacji powódki zmienia zaskarżony wyrok w punkcie II. sentencji w ten sposób, że zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz powódki W. K. kwotę 2.220 (dwa tysiące dwieście dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów leczenia z ustawowymi odsetkami od dnia 18 czerwca 2014 roku oraz zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz powódki W. K. rentę w kwocie 330 (trzysta trzydzieści) złotych miesięcznie tytułem zwiększonych potrzeb, poczynając od dnia 01 lipca 2014 roku, płatną do dnia 10 każdego miesiąca, z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminu płatności którejkolwiek z rat;

2. z apelacji pozwanego zmienia zaskarżony wyrok:

a) w punkcie I. ppkt. 2/. sentencji w ten sposób, że zasądzoną od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz powódki W. K. kwotę 66.898,00 złotych obniża do kwoty 26.430 (dwadzieścia sześć tysięcy czterysta trzydzieści) złotych z ustawowymi odsetkami: od kwoty 3.600 złotych od dnia 15 października 2012 roku oraz od kwoty 22.830 złotych od dnia 18 czerwca 2014 roku, oddalając powództwo w pozostałej części,

b) w punkcie III. sentencji w ten sposób, że znosi wzajemnie koszty procesu między stronami,

c) w punkcie IV. sentencji w ten sposób, że nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Tomaszowie Maz. od powódki W. K. kwotę 3.211, 32 (trzy tysiące dwieście jedenaście, 32/100) złotych oraz od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. kwotę 1.376, 28 (jeden tysiąc trzysta siedemdziesiąt sześć złotych, 28/100) złotych;

3. oddała obie apelacje w pozostałej części;
4. znosi wzajemnie koszty procesu między stronami za instancję odwoławczą.

Na oryginale właściwe podpisy

Sygn. akt II Ca 365/15

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 07 stycznia 2015 r. Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim po rozpoznaniu sprawy z powództwa W. K. przeciwko Towarzystwu (...) S.A. z siedzibą w W. o zadośćuczynienie, odszkodowanie, rentę

I. zasądził od pozwanego na rzecz powódki:

1. kwotę 20.000 tytułem dalszego zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 15 października 2012 roku do dnia zapłaty;
2. kwotę 66.898,00 odszkodowania z tytułu kosztów opieki osób trzecich wraz z ustawowymi odsetkami:
  - od kwoty 3.600,00 od dnia 15 października 2012 roku do dnia zapłaty;
  - od kwoty 63.289,00 od dnia 18 czerwca 2014 roku do dnia zapłaty;

II. oddalił powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2.474,20 tytułem zwrotu kosztów procesu,

IV. nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa

- od powódki kwotę 917,00 tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych od oddalonej części powództwa;
- od pozwanego kwotę 3.670,60 tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych od uwzględnionej części powództwa;

Podstawę powyższego wyroku stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i zarazem rozważania Sądu Rejonowego:

W dniu (...)około godziny 10.00 w T. powódka W. K. wracała z zakupów z ul. (...). Przechodząc przez przejście dla pieszych na ul. (...), na wysokości posesji (...), została potracona przez samochód osobowy marki A. (...), o numerze rej. (...) C, którym kierował M. C..

W wyniku tego zdarzenia, powódka W. K. doznała obrażeń ciała w postaci złamania bliższej nasady kości ramiennej prawej oraz stłuczenia biodra prawego. W szpitalu, na oddziale Ortopedyczno- Urazowym przebywała do dnia 27 grudnia 2008r. Wobec powódki W. K. zastosowano leczenie operacyjne -zespolenie dwoma prętami R. i pętłą, druciną jak i unieruchomienie w ortezie.

Po opuszczeniu szpitala, powódka W. K. kontynuowała leczenie w (...). Trzykrotnie korzystała z rehabilitacji.

W wyniku doznanych obrażeń, u powódki W. K. wystąpił trwały uszczerbek na zdrowiu w wysokości 20 %, określony na podstawie Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18.12.2002r. pozycja 113b przy uwzględnieniu wieku powódki, istniejących wcześniej zmian zwyrodnieniowych oraz stanu kośćca utrudniającego zrost kostny i sprzyjającego przemieszczaniu się prętów. Wysokość stwierdzonego trwałego uszczerbku wynikała z rodzaju złamania (złamanie z przemieszczaniem się odłamów dotyczące zarówno głowy jak i nasady bliższej kości ramiennej) oraz jego obecnych skutków dla ruchomości i funkcji kończyny górnej prawej.

Silne dolegliwości bólowe związane z przebytem złamaniem i leczeniem operacyjnym utrzymywały się przez okres ok. 6 miesięcy. W tym czasie powódka stale stosowała leki przeciw bólowe (K.). Dolegliwości bólowe o zmiennym natężeniu, występujące głównie przy zmianie pogody, poruszania ręką utrzymują się nadal do chwili obecnej.

Ze względu na unieruchomienie kończyny górnej prawej i znaczne dolegliwości bólowe, powódka W. K. wymagała pomocy osób trzecich przez okres 3 miesięcy po 6 godzin dziennie w czynnościach związanych z utrzymaniem higieny, przygotowywania i spożywania posiłków, ubieraniem i rozbieraniem się, czynnościach porządkowych, zakupach.

Po zdjęciu unieruchomienia i możliwości użycia prawej ręki jako podtrzymującej, zakres pomocy osób trzecich przez okres od 4 do 6 miesięcy od wypadku wynosił 4 godziny dziennie.

Od 6 miesiąca do dnia dzisiejszego powódka wymaga pomocy osób trzecich w zakresie czasowym 1-2 godziny dziennie z uwagi na to, iż funkcja i możliwości związane z kończyną górną prawą nie zmieniły się. Powódka w dalszym ciągu myje się i je lewą ręką,

Koszt zakupu leków przeciwbólowych i maści w okresie 6 miesięcy od złamania zamyka się w kwocie 70 zł miesięcznie, a od 6 miesiąca do dnia dzisiejszego około 30 zł miesięcznie.

Sąd zważył, iż pozwany Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W. wypłacając na rzecz powódki W. K. kwotę 20.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznane krzywdy oraz kwotę 840,00 zł tytułem zwrotu kosztów opieki sprawowanej przez osoby trzecie przyjął na siebie odpowiedzialność za skutki wypadku, któremu uległa powódka. Odpowiedzialność ta nie budzi wątpliwości i nie była przez żadną ze stron kwestionowana.

Ustawową przesłanką odpowiedzialności pozwanego Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W., jest przepis art. 822 k.c. stanowiący, że zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba, na rzecz której zostaje zawarta umowa ubezpieczenia.

Przepis art. 444 § 1 k.c. stanowi, iż w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty.

Podkreślić należy, iż zadośćuczynienie określone w art. 445 k.c. ma przede wszystkim charakter kompensacyjny i tym samym jego wysokość musi przedstawiać jakąś ekonomicznie odczuwalną wartość. Nie może ono stanowić zapłaty sumy symbolicznej, czy też określonej sztywnymi regułami tak jak w ustawie wypadkowej, lecz musi przedstawiać jakąś ekonomicznie odczuwalną wartość. Zadośćuczynienie winno uwzględniać doznaną krzywdę poszkodowanego, na którą składają się cierpienia fizyczne w postaci bólu i innych dolegliwości oraz cierpienia psychiczne polegające na ujemnych przeżyciach przeżywanych bądź w związku z cierpieniami fizycznymi, bądź w związku z następstwami uszkodzenia ciała lub rozstroju, zwłaszcza trwałymi lub nieodwracalnymi.

W celu określenia wysokości zadośćuczynienia należnego powódce W. K., Sąd uwzględnił wszystkie okoliczności mające wpływ na doznane przez powódkę krzywdy, a zwłaszcza stopień i czas trwania cierpień fizycznych oraz trwałość skutków czynu niedozwolonego.

Z analizy zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż stopień cierpień fizycznych doznanych przez powódkę W. K. na skutek przedmiotowego wypadku w okresie 6 miesięcy od wypadku był znacznego stopnia i malał w miarę upływu czasu. Wysokość stwierdzonego u powódki łącznie 20% trwałego uszczerbku na zdrowiu wynika z rodzaju złamania (złamanie z przemieszczaniem się odłamów dotyczące zarówno głowy jak i nasady bliższej kości ramiennej) oraz jego obecnych skutków dla ruchomości i funkcji kończyny górnej prawej. Podkreślić należy, iż zadośćuczynienie określone w art. 445 k.c. ma przede wszystkim charakter kompensacyjny i tym samym jego wysokość musi przedstawiać jakąś ekonomicznie odczuwalną wartość.

Z powyższych względów, uwzględniając ustalony przez biegłego ortopeda traumatologa u powódki W. K. trwały uszczerbek na zdrowiu w wysokości 20% jak i dotychczas wypłaconą już powódce kwotę zadośćuczynienia w wysokości 20.000,00 zł. Sąd zasądził na jej rzecz dodatkowo kwotę 20.000,00 zł tytułem należnego dalszego zadośćuczynienia.

O odsetkach ustawowych Sąd orzekł na podstawie art. 482 k.c., zasądzając je od dnia 15 października 2012 roku. tj. zgodnie ze zgłoszonym w tym zakresie żądaniem.

Wysokość odszkodowania z tytułu kosztów opieki, Sąd ustalił w oparciu o opinię biegłego ortopedy traumatologa, zgodnie z którą powódka W. K. :

- przez okres 3 miesięcy tj. ze względu na unieruchomienie kończyny górnej prawej i znaczne dolegliwości bólowe do dnia zdjęcia gipsu, wymagała pomocy osób trzecich w wymiarze po 6 godziny/ dziennie,
- przez kolejne 2 miesiące w wymiarze po 4 godziny/ dziennie,
- od 6 miesiąca do chwili obecnej powódka wymaga opieki osób trzecich w wymiarze 1 godziny/ dziennie.

Powódka wносиła o zasądzenie za 1 godzinę opieki kwot wynikających z ustalonych kosztów usług opiekuńczych za 1 roboczogodzinę, obowiązujących na terenie T. (k. 127 i 128). Zatem:

- koszt opieki osób trzecich za pierwsze 84 dni (trzy miesiące od zdarzenia, po uwzględnieniu okresu pobytu w szpitalu) wyniósł 6.859,00 zł (84 dni x 6 godz. x 13,61 złotych);
- koszt opieki osób trzecich przez kolejne 60 dni (2 miesiące) wyniósł 3.266,40 zł (60 dni x 4 godz. x 13,61 zł).
- koszt opieki osób trzecich od czerwca 2009 roku do czerwca 2014r. wynosił:
- w okresie od czerwca 2009r. do grudnia 2009r. - 5.716,20 zł (210 dni x 13,61 zł x 2h/ dziennie);
- w okresie od stycznia 2010r. do grudnia 2010r. - 10.942,00 zł (365 dni x 14,99 zł x 2h/dziennie);
- w okresie od stycznia 2011 r. do grudnia 2011 r. - 11.264,00 zł (365 dni x 15,43 zł x 2h/dziennie);
- w okresie od stycznia 2012r. do grudnia 2012r. - 11.680,00 zł (365 dni x 16,00 zł x 2h/dziennie);
- okresie od stycznia 2013r. do grudnia 2013r. - 11.680,00 zł (365 dni x 16,00 zł x 2h/dziennie);
- w okresie od stycznia 2014r. do czerwca 2014r. - 5.832,00 zł (180 dni x 16,20 zł x 2h/dziennie);

Uwzględniając powyższe, Sąd zasądził na rzecz powódki W. K. kwotę 66.898,00 zł tytułem odszkodowania za poniesione koszty opieki, pomniejszając zasądzoną kwotę o kwotę dotychczas wypłaconą w trakcie likwidacji szkody przez ubezpieczyciela tj. o kwotę 840.00 zł.

O odsetkach ustawowych Sąd orzekł na podstawie art. 482 k.c. zasądzając je co do kwoty 3.600,00 zł od dnia 15.10.2012r. do dnia zapłaty, a od kwoty 63.289,00 zł od dnia 18 czerwca 2014r, do dnia zapłaty, mając na uwadze datę doręczenia pozwanemu pisma stanowiącego rozszerzenie powództwa.

W dalszym zakresie, sąd oddalił wniesione powództwo jako nieuzasadnione.

Podstawę prawną rozstrzygnięcia o kosztach, o których mowa w punkcie III i IV wyroku stanowił natomiast przepis art. 100 k.p.c., który przewiduje zasadę stosunkowego rozłożenia kosztów.

Ponieważ powódka W. K. poniosła koszty w wysokości 2.697,00 zł, a powinna je ponieść w kwocie 1.222,80 zł (20% x 6.114,00 zł), to zgodnie z treścią art. 100 k.p.c. pozwane Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W. powinno jej zwrócić kwotę 2.474.20 złotych tytułem zwrotu poniesionych kosztów procesu (3.697,00 zł - 1,222,80 złotych).

Mając na uwadze zasadę stosunkowego rozłożenia kosztów oraz przepis art. 113 ust.1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167 poz. 1398 z późniejszymi zmianami), Sąd orzekł jak w punkcie IV wyroku.

Z powyższych względów, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

Powyższy wyrok zaskarżyły obie strony.

Apelacja powódki skarży wyrok w części, tj. w zakresie punktu II wyroku oddalającego powództwo:

1. co do kwoty 2.220 złotych tytułem odszkodowania za poniesione koszty leczenia wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia następnego po dniu doręczenia pozwanej odpisu pisma rozszerzającego powództwo, tj. od dnia 18 czerwca 2014 r. do dnia zapłaty;

2. co do kwoty po 1.020 złotych tytułem miesięcznej renty na zwiększone potrzeby płatnej do 10. dnia każdego miesiąca, począwszy od miesiąca lipca 2014 r. i na przyszłość oraz stosownie w zakresie rozstrzygnięcia co do kosztów procesu;

zarzucając mu:

I. naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez:

a. naruszenie art. 444 §1 k.c. poprzez jego niezastosowanie co w konsekwencji doprowadziło do oddalenia roszczenia o odszkodowanie z tytułu poniesionych kosztów leczenia w sytuacji, gdy zgodnie z treścią przepisu pozwany winien uiścić na rzecz powódki wszelkie koszty wynikłe z powstałej na zdrowiu powódki szkody, a z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż po wypadku poszkodowana poniosła koszty leczenia w żądanej wysokości;

b. naruszenie art. 444 § 2 k.c. poprzez jego niezastosowanie i w konsekwencji oddalenie roszczenia z tytułu miesięcznej renty na zwiększone potrzeby płatnej począwszy od miesiąca lipca 2014 r. podczas gdy z zebranego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności z opinii biegłego ortopedy wynika, że doszło do zwiększenia się potrzeb powódki w zakresie ponoszonych przez nią kosztów leczenia - wydatków na leki oraz w związku z potrzebami powódki w zakresie pomocy innych osób w wykonywaniu czynności dnia codziennego;

II. naruszenie przepisów prawa procesowego:

a. art. 233 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego co polegało na pominięciu ustaleń biegłego ortopedy w zakresie ponoszonych przez powódkę kosztów leczenia oraz prognoz w zakresie potrzeby opieki osób trzecich w wykonywaniu czynności dnia codziennego, a także - w konsekwencji oddalenia roszczeń rentowych powódki - uznanie, że poszkodowana od miesiąca lipca nie wymagała opieki innych osób, podczas gdy Sąd zasądając na rzecz powódki odszkodowanie za koszty opieki osób trzecich za okres od czerwca 2009 r. do czerwca 2014 r. przyznał, iż taka pomoc jest powódce potrzebna;

b. art. 328 § 2 k.p.c. poprzez sporządzenie uzasadnienia wyroku w sposób niepełny, nie pozwalający na ustalenie, jaka jest przyczyna oddalenia roszczenia powódki o odszkodowanie z tytułu poniesionych kosztów leczenia oraz o miesięczną rentę na zwiększone potrzeby w zakresie nieuwzględnienia kwestii opieki i pomocy oraz wydatków na leki.

Apelująca. wносиła o:

1. zmianę zaskarżonego orzeczenia i zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki:

a. kwoty 2.220 złotych tytułem odszkodowania za poniesione koszty leczenia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 18 czerwca 2014 r. do dnia zapłaty;

b. kwoty po 1.020 złotych miesięcznej renty z tytułu zwiększonych potrzeb, płatnej do 10. dnia każdego miesiąca, począwszy od miesiąca lipca 2014 r. i na przyszłość, wraz z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia płatności którejkolwiek z rat renty;

2. rozstrzygnięcie o kosztach postępowania przy uwzględnieniu merytorycznego rozpoznania apelacji.

Apelacja pozwanego skarży z kolei wyrok:

1. w zakresie pkt I.2/, co do kwoty 46.986,00 zł (tj. ponad kwotę 19.912,00 zł) wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 18 czerwca 2014r. do dnia zapłaty;

2. w pkt III i IV - w całości.

zarzucając mu:

1. naruszenie przepisu art. 321 §1 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie skutkujące wyrokiem co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem poprzez uznanie, iż powódce należną jest kwota 66.898,00 zł. tytułem odszkodowania za poniesione koszty opieki, mimo faktu, iż żądanie pozwu dotyczyło kwot}' 66.889,00 zł;

2. naruszenie przepisu art. 233 §1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów oraz nie wyciągnięcie logicznych wniosków z zebranego materiału poprzez przyjęcie, że powódce należy był zwrot kosztów opieki osób trzecich w wysokości przewidzianej dla profesjonalnych podmiotów świadczących opiekę zawodowo w sytuacji, gdy z opieki takiej (odpłatnej i profesjonalnej) w ogóle nie korzystała;

3. naruszenie przepisu art. 444 § 1 k.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez zasądzenie na rzecz powódki zwrotu kosztów opieki osób trzecich, przyjmując przy wyliczeniu należnej kwoty stawkę godzinową stosowaną przez MOPS w T. za pracę profesjonalnych opiekunów w wysokości od 13,61 zł do 16,20 zł, podczas gdy powódka nie udowodniła by z opieki profesjonalnej korzystała, a wręcz wskazała, że pomocą służyli jej sąsiedzi, co skutkowało rażącym zawyżeniem przyznanego przez Sąd odszkodowania;

4. błąd w obliczeniach dotyczących należnego powódce odszkodowania z tytułu kosztów opieki osób trzecich poprzez nieprawidłowe zsumowanie wyliczonych przez Sąd kwot częściowych skutkujący nieuzasadnionym zawyżeniem zasądzonej na rzecz powódki kwoty odszkodowania o kwotę 498,40 zł.

Apelujący wnosił o zmianę wyroku w zakresie zaskarżenia poprzez: oddalenie powództwa w zakresie zaskarżenia tj. pkt I.2/ ponad kwotę 19.912,00 zł wraz z odsetkami, a także w zakresie pkt. III i pkt. IV wyroku poprzez rozliczenie kosztów procesu stosownie do wyniku sprawy zweryfikowanego w toku instancji oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa prawnego, według norm przepisanych.

Na rozprawie odwoławczej pełnomocnik powódki popierał swoją apelację oraz wnosił o oddalenie apelacji pozwanego i zasądzenie kosztów procesu za drugą instancję.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Obie apelacje są częściowo uzasadnione i odnoszą skutek w postaci zmiany zaskarżonego wyroku.

Odnosnie apelacji powódki, trafnie skarżąca podnosi zarzuty: uchybień procesowych, tj. naruszenia art. 233 w zw. z art. 278 i art. 328 § 2 k.p.c. oraz obrazy prawa materialnego, tj. art. 444 § 1 i § 2 k.c. przez oddalenie powództwa w zakresie odszkodowania z tytułu poniesionych kosztów leczenia w kwocie 2220 zł oraz w zakresie żądania zasądzenia renty na zwiększone potrzeby powódki od lipca 2014 r. w związku z koniecznością ponoszenia kosztów pomocy osób trzecich i leków, aczkolwiek w zakresie renty nie w wysokości w jakiej się domaga.

Rzeczywiście, trafnie wywodzi ta apelacja, że Sąd oddalając powództwo w powyższej części w żaden sposób nie uzasadnił swojego stanowiska, uchylając w tym zakresie przede wszystkim przepisowi art. 328 §2 k.p.c.

Lektura materiału aktowego prowadzi jednak do wniosku, iż Sąd Rejonowy rozpoznał sprawę w sposób wnikliwy, poddając zgromadzony materiał dowodowy wszechstronnej, zgodnej z doświadczeniem życiowym i zasadami logicznego rozumowania ocenie, odpowiadającej wymogom, jakie stawia jej przepis art. 233 k.p.c.

Ta prawidłowa ocena dowodów doprowadziła Sąd I instancji do poczynienia trafnych ustaleń faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia, które to Sąd Okręgowy w całości podziela.

Pomimo jednak dokonania trafnych ustaleń faktycznych, Sąd I instancji nie wyprowadził z nich prawidłowych wniosków w zakresie oceny prawnej żądania pozwu w części dotyczącej zwrotu poniesionych kosztów leczenia i żądania zasądzenia renty od lipca 2014 r na przyszłość z tytułu zwiększonych potrzeb powódki i w ogóle rozstrzygnięcia w tym zakresie nie uzasadniając z obrazą wskazanych w apelacji przepisów art. 444 § 1 i art. 444 § 2 k.c. nie uwzględnił powództwa w zakresie kwoty **2.220 zł** z tytułu poniesionych kosztów zakupu leków przeciwbólowych do czerwca 2014 r., które zgodnie z opinią biegłego lekarza ortopedy wynosiły przez 6 miesięcy po wypadku – 70 zł miesięcznie a po tym czasie i obecnie 30 zł miesięcznie (tj. 6 mies. razy 70 zł + 60 mies. razy 30 zł.).

Zgodnie bowiem z art. 444 § 1 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty i powyższa kwota, jako udowodniona opinią biegłego ortopedy, powinna być przez Sąd zasądzona.

Podobnie też, słuszne co do zasady, w świetle powołanej opinii biegłego, która wskazuje, że rokowania na przyszłość, jeśli chodzi o uraz powódki, są niepewne i nadal wymaga ona pomocy osób trzecich w wymiarze 1 godziny dziennie oraz leków przeciwbólowych, których koszt miesięczny wynosi 30 zł, jest powództwo o zasądzenie począwszy od lipca 2014 r. renty z tytułu zwiększonych potrzeb, wynikających z tychże wydatków.

Sąd Okręgowy nie podzielił jednak stanowiska Sądu I instancji, iż koszty pomocy osób trzecich powinny być obliczone według stawki godzinowej jaką otrzymywałaby osoba świadcząca profesjonalnie taką pomoc, która to – jak słusznie w tym względzie podnosi apelacja pozwanego – musiałaby od uzyskanego wynagrodzenia odprowadzić podatek dochodowy oraz składkę zdrowotną i emerytalną, a to dlatego, że powódka z takiej pomocy nie korzystała i nie korzysta. Pomoc świadczą jej bliskie osoby i dlatego stawka godzinowa takiej pomocy powinna być określona zgodnie ze zwyczajami i średnimi stawkami obowiązującymi w tym zakresie na terenie właściwości Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb. (art. 322 k.p.c.), gdzie orzecznictwo sądów przyjmuje, że w okresie objętym pozwem stawka ta kształtowała się w kwocie od 8 do 12 zł. Dlatego też, do wyliczeń w tym zakresie należy przyjąć średnią stawkę 10 zł za godzinę.

Powyższe prowadzi do wniosku, że od lipca 2014 r (bo do czerwca 2014 r. Sąd rozliczył koszty opieki, zasądzając odszkodowanie obejmujące w istocie kapitalizowaną rentę) należało zasądzić od pozwanego na rzecz powódki rentę z tytułu z zwiększonych potrzeb w kwocie po **330 zł miesięcznie** (tj. 30 dni razy 10 zł za godzinę tytułem kosztów opieki plus 30 zł koszt leków).

Mając na względzie wszystkie powyższe rozważania oraz powołane w nich przepisy, należało – uwzględniając częściowo apelację powódki – zmienić na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zaskarżony wyrok w jego punkcie II i orzec jak w punkcie pierwszym sentencji wyroku Sądu II instancji.

Apelacja powódki w pozostałej części podlegała oddaleniu ze względów wyżej wskazanych, o czym Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 385 k.p.c.

Odnosnie apelacji pozwanej, która podnosząc zarzuty: naruszenia przepisów procesowych, tj. art. 321 § 1 i art. 233 § 1 k.p.c. oraz błędnych ustaleń faktycznych, a w konsekwencji tego obrazę prawa materialnego, tj. przepisu art. 444 § 1 k.c., przez zasądzenie zawyżonego odszkodowania z tytułu kosztów pomocy osób trzecich za okres od wypadku

do czerwca 2014 r, stwierdzić należy, iż jest ona w znacznej swej części uzasadniona, aczkolwiek nie wszystkie wyartykułowane w niej zarzuty są sformułowane poprawnie.

Także bowiem i przy ocenie zarzutów tej apelacji pozwanego trzeba przywołać uwagi poczynione przy omawianiu apelacji powódki, a które to wskazują, że lektura materiału aktowego prowadzi do wniosku, iż Sąd Rejonowy rozpoznał sprawę w sposób wnikliwy, poddając zgromadzony materiał dowodowy wszechstronnej, zgodnej z doświadczeniem życiowym i zasadami logicznego rozumowania ocenie, odpowiadającej wymogom, jakie stawia jej przepis art. 233 k.p.c. i ta prawidłowa ocena dowodów doprowadziła Sąd I instancji do poczynienia trafnych i zasługujących na akceptację Sądu II instancji ustaleń faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia, a jedynie z ustaleń tych Sąd I instancji wyprowadził nieprawidłowe wnioski w zakresie oceny wysokości należnego powódce odszkodowania z tytułu kosztów pomocy ze strony osób trzecich, a w szczególności odnośnie ilości godzin niezbędnej pomocy w okresie od czerwca 2009 r. do czerwca 2014 r. oraz przyjętej stawki złotówkowej za 1 godzinę tejże opieki, co – jak słusznie zarzuca apelacja pozwanego – doprowadziło do zasądzenia – z obrazą prawa materialnego - zbyt wygórowanego odszkodowania z tego tytułu.

Z prawidłowych ustaleń Sądu Rejonowego, opartych na opinii biegłego lekarza ortopedy, wynika bowiem, że przez pierwsze 3 miesiące po wypadku powódka wymagała pomocy innych osób w wymiarze 6 godzin dziennie, przez kolejne 2 miesiące po 4 godziny dziennie, a od 6-ego miesiąca do chwili obecnej w wymiarze 1 godziny, podczas gdy przy wyliczeniu wysokości odszkodowania Sąd za wskazany powyżej okres – od czerwca 2009 r do czerwca 2014 r. - przyjmuje pomoc w wymiarze 2 godzin dziennie.

W sytuacji, gdy biegły w swej opinii wskazuje, że konieczna w powyższym okresie opieka powinna wynosić 1 – 2 godzin dziennie, ustalenie tej opieki w tymże okresie przez Sąd na 1 godzinę dziennie uznać należy za trafne i niewykazane przez powódkę w zakresie wyższym.

Jeszcze raz w tym miejscu należy też przywołać poczynione już - przy ocenie apelacji powódki – uwagi dotyczące stawki złotówkowej za 1 godzinę opieki, jaka powinna być zastosowana do ustalenia należnego powódce odszkodowania z omawianego tytułu, dzielając w tym względzie w znacznej części argumentację przytoczoną w apelacji pozwanego.

W kwestii bowiem kosztów z tytułu opieki za okres miniony, tj. sprzed wytoczenia powództwa, trzeba zauważyć, że mogą one być dochodzone w dwojaki sposób, tj.- w zależności od okoliczności faktycznych – żądanie w tym zakresie może opierać się na dwóch różnych podstawach prawnych, a przyjęcie jednej z nich może niekiedy sprawiać problem.

Punktem wyjścia do rozważań w tym zakresie jest oczywiście udowodniony fakt, że opieka taka była niezbędna i powstała w związku z wypadkiem.

Ta okoliczność jest w sprawie udowodniona opinią biegłego lekarza sądowego, który wskazał w jakim zakresie (tj. ile godzin dziennie) i przez jaki czas powódka wymagała opieki ze strony osób trzecich, co już wcześniej wskazano.

Powyzsza opinia biegłego nie była kwestionowana i ustalenia w tym zakresie należy uznać za bezsporne, co także już zostało podniesione.

Powódka wykazała też, że opiekę nad nią sprawowała osoba bliska, która nie świadczy takiej opieki profesjonalnie.

Powstaje zatem pytanie czy w tych okolicznościach powódka może żądać z tytułu opieki odszkodowania na podstawie art. 444 § 1 k.c. czy też renty z tytułu zwiększenia potrzeb na podstawie art. 444 § 2 k.c.

Nie ulega bowiem wątpliwości, że w sytuacji gdy opieka była rzeczywiście sprawowana, nie ma znaczenia dla oceny zasadności żądania odszkodowania czy opiekę sprawowały osoby trzecie, czy też członkowie rodziny, lecz istotne jest czy w związku z tym poczynione zostały wydatki na tę opiekę (co ma miejsce głównie wtedy gdy opiekę sprawuje osoba trzecia, a tym bardziej wykwalifikowana pielęgniarka) lub czy doszło do utraty korzyści ze strony członków rodziny sprawujących opiekę, związanych z koniecznością zaprzestania pracy zarobkowej dla lepszego spełnienia opieki czy chociażby zostanie wykazany szczególny trud, duży wysiłek i rezygnacja z urlopu wypoczynkowego na rzecz

sprawowania opieki, a więc znacznie większy wysiłek najbliższych niż ten mieszczący się w normalnie przyjętej z punktu widzenia zasad współżycia społecznego opiece i pomocy jaką winna świadczyć rodzina oczywiście bez utraty wymiernych korzyści i tym bardziej bez straty (szkody).

Powyższych okoliczności nie można domniemywać lecz muszą być udowodnione i wtedy koszty opieki mogą być traktowane jako wydatki na opiekę mieszczącą się w ogólnych kosztach związanych z leczeniem wchodzących w skład „wszelkich kosztów” o których mowa w art. 444 § 1 k.c. i na podstawie tego też przepisu mogą być dochodzone.

Powyżej wskazane okoliczności nie zostały jednak w sposób wystarczający przez powódkę udowodnione.

Prawidłowe ustalenia sądu wskazują jedynie na konieczność opieki oraz jej rzeczywiste wykonywanie przez osoby nieprofesjonalne.

Nie oznacza to jednak, że powódce nie należy się z tytułu niezbędnej opieki żadna rekompensata.

W takiej bowiem sytuacji – jak trafnie z resztą zauważa Sąd Rejonowy - powódka może żądać za okres kiedy opieki wymagała renty z tytułu zwiększenia potrzeb dochodzonej na podstawie art. 444 § 2 k.c., który to przepis – co jest poza sporem – nie wymagał aby wydatki na opiekę zostały rzeczywiście poczynione.

Należy przy tym podnieść, że powódka nie jest zobowiązana do określenia się czy żądanie w omawianym przedmiocie opiera na podstawie z art. 444 §2 czy też art. 444 § 1 k.c.

W wyroku bowiem z dnia 15 lutego 2007 roku w sprawie II CSU 474/06 Sąd Najwyższy uznał, że w sytuacji gdy pokrzywdzony nie powołuje się na fakt poniesienia przez członków rodziny wydatków czy strat lecz na sumę potrzebną do sprawowania nad nim opieki takie koszty opieki spowodowane zwiększeniem się potrzeb poszkodowanego podlegają uwzględnieniu w ramach renty przyznanej na podstawie art. 444 §2 k.c., a ta konstatacja nie upoważnia Sądu do oddalenia powództwa. Powódka nie ma bowiem obowiązku przytaczania w pozwie podstawy prawnej powództwa – ma jedynie obowiązek przytoczenia i udowodnienia faktów a sąd zobowiązany jest odpowiednio je zakwalifikować w prawie materialnym.

Sąd Okręgowy podziela powyższe stanowisko Sądu Najwyższego i w konsekwencji uznaje, że skoro sąd I instancji uznał potrzebę opieki nad powódką w okresie objętym żądaniem powinien przyznać jej sumę wymagalnych rat renty z tytułu zwiększonych potrzeb.

Trafnie zatem w kontekście powyższych uwag, wskazujących m. in. na obowiązek Sadu uwzględniania właściwego prawa materialnego z urzędu, apelacja pozwanego zarzuca, iż rozstrzygnięcie Sądu zasądzające koszty z tytułu opieki w zbyt wygórowanej wysokości zapadło z obrazą prawa materialnego tj. przepisu art. 444 § 2 k.c. - a nie wskazanego art. 444 § 1 k.c. - w zw. z art. 6 k.c.

Do wyliczenia wymagalnych już rat renty z tytułu zwiększonych potrzeb (potrzeba opieki) sąd przyjął - za argumentacją wcześniej już wskazaną - stawkę 10 złotych za 1 godzinę, uznając, że opieka sprawowana była przez najbliższe osoby (nie fachowców) oraz stosując przepis art. 322 k.p.c.

Nie sposób bowiem też nie dostrzegać, że zgodnie z art. 361 k.c., zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła a w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Norma ta wprowadza, więc zasadę pełnego odszkodowania a pojęcie szkody obejmuje w szczególności konieczność poniesienia wydatków powstałych w następstwie zdarzenia wywołującego szkodę ale muszą one być celowe i wystarczająco uzasadnione. Wydatki te niewątpliwie stanowią stratę, gdyż prowadzą albo do zmniejszenia aktywów albo do zwiększenia pasywów u poszkodowanego.

W świetle powyższego, uwzględnieniu podlegało dochodzone pozwem roszczenie z tytułu zwiększonych potrzeb wywołanych koniecznością pomocy ze strony osób trzecich za okres sprzed wytoczenia powództwa, wskazany przez stronę powodową, do czerwca 2014 r ale w rzeczywistych granicach wyżej określonych.

Przechodząc zatem do prawidłowego wyliczenia kosztów opieki do końca czerwca 2014 r, należy, przy przyjęciu, że powódka wymagała przez pierwsze 3 miesiące (tj. 92 dni) opieki 6 godzin dziennie, następnie przez 91 dni po 4 godziny i przez kolejne 1811 dni po 1 godzinie dziennie, co daje łącznie 2727 godzin, powódce należały się z tego tytułu, przy stawce 10 zł za godzinę, kwota **27.270** złotych (tj. 2727 godzin x 10 złotych).

Ponieważ powódka otrzymała już od pozwanego z tytułu opieki kwotę 840 złotych, należało kwotę tę od powyższej sumy odliczyć i zmieniając - z apelacji pozwanego - na podstawie art. 386 §1 k.p.c. zaskarżony wyrok w punkcie I ppkt. 2/ obniżyć zasądzoną z tego tytułu od pozwanego na jej rzecz skapitalizowaną rentę na podstawie art. 444 § 2 k.p.c. z kwoty 66.898 złotych do kwoty **26.430** złotych.

Z uwagi na treść powyższego rozstrzygnięcia bezprzedmiotowy stał się zarzut naruszenia art. 321 § 1 k.p.c. przez zasądzenie przez Sąd Rejonowy ponad żądanie kwoty 10 zł.

Konsekwencją powyższego merytorycznego rozstrzygnięcia była też - w wyniku częściowego uwzględnienia zawartego w apelacji zażalenia – zmiana na podstawie art.386 § 1 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. zawartych w zaskarżonym wyroku rozstrzygnięć w zakresie kosztów postępowania, które oparte zostały na przepisie art. 100 k.p.c.

Apelacja pozwanego w pozostałym zakresie podlegała oddaleniu jako nieuzasadniona, na co wskazują wcześniejsze rozważania, na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach procesu między stronami za instancję odwoławczą orzeczono także na zasadzie art. 100 k.p.c.

Mając na uwadze wszystkie powyższe rozważania oraz powołane w nich przepisy Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.

GŚ/AOw Na oryginale właściwe podpisy